

14 december deadline voor aanpassen verpakkingen

Kous gezondheidsclaims nog lang niet af

Tekst en foto's: **Norbert van der Werff**

De claim dat xylitol bijdraagt tot de instandhouding van de mineralisatie van de tanden is toegestaan. Dat geldt trouwens ook voor de suikervervangers sorbitol, mannitol, maltitol, lactitol, isomalt, erythritol, sucralose and polydextrose; D-tagatose and isomaltulose. Alternatieve bewoordingen zijn toegestaan mits ze dezelfde betekenis hebben.

De claim dat taurine lichaam en geest stimuleert, behoort niet tot de 222 goedgekeurde 13.1-claims.

Na een proces dat jaren heeft geduurd, zijn 222 generieke gezondheidsclaims nu daadwerkelijk in een wet omgezet. Voedingsmiddelenfabrikanten hebben nog tot 14 december om claims die niet meer zijn toegestaan van de verpakking af te halen. Komt er medio december eindelijk duidelijkheid voor de consument?

Het NDA-panel van het Europese voedselagentschap EFSA ging in 2008 aan de slag met de evaluatie van alle claims die bedrijven en brancheorganisaties via de ministeries in de lidstaten hadden ingediend. Nadat

de doublures eruit waren gefilterd, bleven er van de ruim 44.000 claims nog 4185 over. Nog steeds een gigantische klus voor EFSA die dan ook enkele jaren in beslag nam. In zes batches werd de evaluatie van 2758 claims gepubliceerd, van begin oktober 2009 tot eind juli 2011. De claims op grond van botanische stoffen zaten daar nog niet bij, want uit praktische overwegingen was in 2010 besloten deze later te behandelen.

Keer op keer werden veruit de meeste claims afgewezen. De voornaamste redenen waren dat de werkzame stof niet goed omschreven was en dat er geen oorzakelijk verband kon worden vastgesteld tussen de stof en het effect, omdat er geen dubbelblind uitgevoerde humane interventiestudies aangeleverd waren. Critici meenden dat duidelijk werd dat bedrijven al die jaren onzin

hadden beweerd, voedingsmiddelenbedrijven vonden dat de richtlijnen waar een claimaanvraag aan moest voldoen ten tijde van het indienen, volstrekt onduidelijk waren geweest.

Uiteindelijk kregen 222 generieke gezondheidsclaims een positief advies van EFSA. Nadat alle betrokken Europese bestuursorganen hun fiat hadden gegeven, werd de wet die deze claims toelaat en andere claims verbiedt, op 16 mei gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie. Twintig dagen na publicatie trad de verordening in werking en zes maanden later is de overgangstermijn voorbij. Dat betekent dat met ingang van 14 december 2012 alleen nog de goedgekeurde generieke gezondheidsclaims zijn toegestaan.

Reacties

De reacties op de wet waren divers. Europees Commissaris John Dalli sprak van een mijlpaal. Koepelorganisaties FNLI, CBL en Nprofarm stelden positief te zijn over de publicatie van de lijst met de goedgekeurde gezondheidsclaims. "Met deze lijst is er duidelijkheid over de eerste 222 gezondheidsclaims op verpakkingen en in reclame van voedingswaren en gezondheidsproducten in het kader van de claimsverordening, die toegestaan zijn omdat de EFSA het wetenschappelijk bewijs hiervan heeft vastgesteld. Naast wetenschappelijke onderbouwing gaat het ook om de begrijpelijkheid van de gezondheidsclaim voor de consument." Brancheorganisatie voor voedingssupplementen NPN meent echter dat het kind met het badwater is weggegooid. "Het is goed het kaf van het koren te scheiden bij gezondheidsaanprijzingen die in reclame en op verpakkingen worden gebruikt. Maar NPN vreest dat de wetgeving zijn doel voorbij schiet. Niet alleen misleidende claims verdwijnen, ook veel goede informatie over gezondheidseffecten van voeding en voedingsstoffen gaat verloren. De Europese Commissie wil 100 procent bewezen claims. Effecten van voeding zijn veel subtieler dan bij bijvoorbeeld geneesmiddelen. Daardoor

Water

Op een enkele goedgekeurde claim valt wel wat af te dingen. Wat te denken van de twee waterclaims die worden toegestaan: 'Water draagt bij tot de instandhouding van de normale fysische en cognitieve functies' en 'Water draagt bij tot de instandhouding van de normale regeling van de lichaamstemperatuur'. Die claims zijn toegestaan mits de consument wordt meegedeeld dat dan wel twee liter water, uit alle bronnen, moet worden geconsumeerd. Zonder twijfel is dat juist, maar alle producten bevatten water en water uit de kraan heeft hetzelfde effect. De consument wordt dus een beetje op het verkeerde been gezet.

zijn effecten van voeding op onze gezondheid moeilijker meetbaar." NPN vreest dat bedrijven minder bereid zijn te investeren in onderzoek wanneer ze niet uitgebreid over de uitkomsten kunnen communiceren naar de consument.

Zwavelaminozuurmetabolisme

Met de afkondiging van de wet is de kous echter - nog afgezien van de vele claims op basis van 'botanicals' die nog moeten worden beoordeeld - nog niet af. Want wat moet een consument met de toegestane bewering dat molybdeen bijdraagt tot een normaal zwavelaminozuurmetabolisme? Of de claim dat betaine bijdraagt tot een normaal metabolisme van homocysteïne, mits consumenten erop wordt gewezen dat het gunstige effect alleen optreedt bij een dagelijkse inname van 1,5 gram betaine? Er moet dus nog gewerkt worden aan een vertaling van de in de wet genoemde bewoordingen. Diverse brancheverenigingen in Nederland hebben aangekondigd, hun leden te helpen met de implementatie van de goedgekeurde generieke gezondheidsclaims. Ze gaan een lijst met verschillende consumentvriendelijke bewoordingen opstellen, die wordt afgestemd met de NVWA en het ministerie van VWS.

Voedingsprofielen

Er zit nog een addertje onder het gras. Gezondheidsclaims zijn alleen toegestaan als het product voldoet aan de voedingsprofielen. Dat zijn voorwaarden voor maximale hoeveelheden vetten, verzadigde vetten, transvetzuren, zout en suikers. Hoe die profielen eruit gaan zien en welke voedingsstoffen daarbij worden betrokken, is echter nog niet bekend. De voedingsprofielen zouden vóór 19 januari 2009 worden vastgesteld door de Europese Commissie na advies van EFSA, maar dat is nog steeds niet gebeurd. Lange tijd was onduidelijk of de profielen er nog wel zouden komen. In juni 2010 gaf het Europees Parlement nog aan voorstander te zijn van de voedingsprofielen. Het bleef lange tijd stil in Brussel, maar in april liet een ambtenaar van

de Europese Commissie tijdens een congres weten dat er weer gewerkt wordt aan de voedingsprofielen en dat ze in 2013 gereed moeten zijn. Het is dus mogelijk dat fabrikanten nu de verpakking aanpassen om te voldoen aan de wetgeving om volgend jaar tot de ontdekking te komen dat een gezondheidsclaim alsnog van de verpakking moet omdat het product niet voldoet aan de voedingsprofielen.

Handhaving

Een ander aspect is de handhaving van de wetgeving. In Nederland ziet de NVWA toe op naleving van de regels. Yvonne Huigen van de NVWA zei eind maart tijdens een symposium van de KNAW over voedings- en gezondheidsclaims dat de NVWA mogelijk niet actief gaat handhaven op naleving van de generieke gezondheidsclaims. Ze sprak de verwachting uit dat het gebruik van claims, op verpakkingen maar ook op social media, flink zal toenemen als de lijst met goedgekeurde artikel 13.1 gezondheidsclaims gepubliceerd is. "Controle op het gebruik van de claims is door de NVWA niet allemaal te doen. Daarom is er nu bij ons intern een discussie om bij gezondheidsclaims uit te gaan van zelfregulering." Instanties als de Reclame Code Commissie en de Keuringsraad Koag/Kag voor Voedingssupplementen zouden volgens haar geschikt zijn om meldingen van onjuist gebruik of misbruik van claims te beoordelen. Dat zou betekenen dat de NVWA pas optreedt als anderen aan de bel trekken. Dat er zelfs in Nederland, dat bekendstaat als het braafste jongetje van de klas als het gaat om handhaving, discussie is over handhaving, roept vragen op over de handhaving in andere landen. Eén van de uitgangspunten van de claimsverordening was dat in de hele EU dezelfde regels zouden gelden en dat staat of valt bij de handhaving. Het laatste woord over de generieke gezondheidsclaims is dus nog niet gezegd. De 222 goedgekeurde claims zijn op internet te vinden in het 'EU Register on nutrition and health claims', door te zoeken op 'authorised' en '13(1) claims'. ■

Claims moeten verwijzen naar de werkzame stof. Detox van Yagua doet dat niet.

Veel van de goedgekeurde claims gaan over vitaminen.

Workshop

Brancheorganisatie NPN organiseert op 26 juni in Huizen een workshop om bedrijven te adviseren bij het aanpassen van verpakkingen, brochures en reclame.

